

faae det at vide, og at Ministeren paalægger dem det og at de som gode Lutheraner have at rette sig derefter. Det skal nok virke, naar det bliver taget kraftigt fra oven af. Det har en stor Myndighed i vor Tid, og der er noget vist Glædeligt i, naar man ser det Opløsende fra neben blive mødt med Myndighed fraoven, naar man ser en vis Magt trykke fra oven og naar man saa igjen ser denne Myghed endog saa over Partiernes, at de blive myge og falde tilføie, og i den Henseende tror jeg, at vi have vor rette Mand paa Kultusministerpladsen. Jeg veed ikke, hvad det er, der gjør, at vi ikke rigtig kunne komme til det her foreliggende Skolelovsforslag, at det ligesom synes, at vi ikke kunne bruge det til Udgangspunkt, thi Andet er det jo ikke; vi kunne forhandle om det, thi den ærede Minister har jo ikke krævet, at vi skulle gaa ind paa alle disse Bestemmelser. Han har udtalt, at han har gjort det, saa godt han kunde; der var meget, han ønskede bedre; han havde for lidt Tid o. s. v. og tilbøielig ikke sagtyndig Hjælp. Jeg synes ikke, man kan forlange, at han skal tale mere bestemt fra sit Standpunkt — jeg ønsker ialtsald ikke, at han skal tale mere bestemt fra sit Standpunkt — men jeg tør tro, at vi kunne bruge Forslaget til Udgangspunkt. Der tales jo heller ikke om, at vi skulle bygge paa de enkelte Paragrafer, de kunne senere forandres. Hvad skulde der saa være veien for at forhandle om det efter den Frihed, Ministeren har tilladt os, idet han siger, at han meget godt kan gaa ind paa Forandringer. Det er der ikke det Allermindste veien for.

Der kunde nok være flere almindelige Betragtninger i Anledning af, hvad ærede Medlemmer have udtalt, som jeg kunde ønske at fremsætte; men jeg er bange for at blive altfor vidtløftig, navnlig i almindelige Betragtninger, hvis jeg skulde følge disse, og derfor skal jeg forlade det for at holde mig til den mere nøjterne Side af Sagen og dermed vil jeg sige den mere ærdrue lige Side. Jeg kommer da allerførst til Overtskriften i Forslaget og til det første Hovedstykke: „Om Skoleligt og Skoleforsømmelse.“ Jeg tror egentlig ikke, at det er i Hovedsagen, jeg er uenig med den høitærede Kultusminister men kun om Ordene. Jeg finder, det kan udtrykkes bedre, naar der i Stedet for Skoleligt og Skoleforsømmelse kommer til at staa i Overtskriften: „Dplærelsespligt og Dplærelsesforsømmelse.“ Staten maa kræve en vis Dplæring; men naar den faar denne Dplærelse, altsaa en vis Kundskab, maa det være Staten den ligegyldigste Sag af Verden, hvorledes den staffles tilveie. Det er blevet noget forhadt dette Ord: Skoleligt. Jeg tror, at vi skulle sætte Dplærelsespligt og Dplærelsesforsømmelse. Jeg tror ikke, at den ærede Kultusminister — thi jeg anser ham virkelig ikke i den Henseende for nogen Pedant — skulde ville holde paa, at, fordi han havde krævet disse Ord,

han da ikke, naar han kunde faae det Samme frem igjen gjennem en Omskrivning, meget godt vilde gaa ind derpaa. Det anser jeg ham ikke for at være, i dtil jeg bliver overbevist om det Modfatte (Udbrydelse af Bernsten). Jeg roser slet ikke formeget. Jeg synes snarere, at det ærede Medlem gjør det ved at reise en utidig Modstand (Udbrydelse). Det kan man meget godt; man kan meget godt gjøre Modstand saaledes, at det bliver til Ros. Det er der Mange, der have gjort paa den Maade, at det tilsidst er blevet til en meget kraftig Ros. Altsaa det første Afsnit handler om Dplærelsespligt og Dplærelsesforsømmelse. (En Stemme: Det er et daarligt Udtryk). Kommer man med Ord som Dplærelsespligt og Dplærelsesforsømmelse, da er jeg heller ikke nogen Pedant i den Henseende. Naar man faar Ringen, er det mig det Samme; naar altsaa det ærede Medlem kommer med et bedre Udtryk, gaar jeg strax ind paa det. Det ærede Medlem vil indrømme, at, skal der komme Noget ud af Forhandlingen, skal den nye Side i Stolen, der er kommen frem efter 1848, og som har arbeidet sig frem under stor Vanskelighed, tidt under trange Kaar og Gjenvordigheder, og som tidt har faaet de Styrendes Mishag tilbørligt at føie, disse nye Kræfter kunne taale, at der lægges et saadant Tryk paa dem. Det kan ikke staa, at der bliver lagt et Tryk paa dem, saa springer Springvandet saameget klarere bag efter. Og kunne de ikke taale det, maa man sige til dem: I skulle blive hjemme, Eders Tid er ikke kommen, Eders Ven er ikke stærk nok. Følgelig vil i § 1 Ordet Skoleligt være at ændre til Dplærelsespligt, og i 10de Linie i § 1 efter Ordet „Skole“ ønskede jeg indsat følgende: — det er et af mine nye Træer —: De Forældre, som ikke have Børn til selv at sørge for deres Børns Dplærelse, ville erholde Skolepenge udbetalt til den statsgodkjendte — jeg skal siden komme tilbage til, hvad det skal sige — Lærer i den Skole, hvorhen de have sendt deres Børn. Iøvrigt følge Skolepengene BARNET, saafremt det sættes i Skole hos en anden statsgodkjendt Lærer. Dersom det ikke sættes i Skole hos en statsgodkjendt Lærer, følge Pengene ikke BARNET. Vi maa samtidig med at sikke Forældre ogsaa give en Sikkerhed til Staten. Ville vi have en Indrømmelse, maa vi give en anden for den. Med Hensyn til Examinat finder jeg, at det kan være nok at holde Examen eengang om Aaret, og følgelig ønsker jeg Ordet i 13de Linie „halvårlig“ rettet til „aarlig“, og efter „Examina“ sættes „som afholdes i April Maaned eller først i Mai“, hvilket er den bedste Tid, da det nemlig er Overgangen mellem Vinterskolen og Sommerskolen. Jeg er allerede her lige strax kommen ind paa Skolepengene, som tilligemed Forældrenes Kaldelse af Lærerne ere uundgaaelige at medtage ved en Reform af Almueskolen eller Folkeskolen; thi de ere to Hovedmomenter i det Hele, vi maa